

Vlaanderen
is diervriendelijk

ACTIVITEITEN VERSLAG 2017

VLAAMSE RAAD VOOR DIERENWELZIJN

DEPARTEMENT
OMGEVING

omgevingvlaanderen.be

inhoud

1		
Missie		4
2		
Thema's		5
2.1	Hybride katten in Vlaanderen	5
2.2	Welzijn en huisvesting van legkippen	5
2.3	Evaluatie van het kattenplan in Vlaanderen	5
2.4	Kweek van en handel in gezelschapsdieren	5
2.5	Huisvesting van konijnen	6
2.6	Opvolging van het advies over de huisvesting van dolfinen	6
2.7	Verduidelijking van de Missie van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn	6
2.8	Oude gebruiken en dierenwelzijn	6
2.9	Selectie van twee vertegenwoordigers in de Vlaamse Proefdierencommissie	7
2.10	Controleplan van de inspectiedienst Dierenwelzijn	7
2.11	Wettelijk verbod op onverdoofd slachten (meerderheidsakkoord)	7
2.12	Positieve lijst voor het houden van reptielen	7
2.13	Deelname aan EuroFAWC	7
3		
De Raad aan het werk		9
3.1	Structuur en werking	9
3.1.1	Structuur	9
3.1.2	Werking	9
3.2	Samenstelling van de Raad	10
3.3	Activiteiten	10
3.4	Samenstelling van de werkgroepen	10
3.4.1	Evaluatie van het kattenplan in Vlaanderen	10
3.4.2	Kweek van en handel in gezelschapsdieren (herziening kennelbesluit)	11
3.4.3	Huisvesting van konijnen	11
3.4.4	Legkippen	11
3.4.5	Dolfijnen	11

U kunt dit activiteitenverslag ook raadplegen op
www.omgevingvlaanderen.be/dierenwelzijn

Voor informatie, vragen of suggesties:
+32 2 553 15 08, dierenwelzijn@vlaanderen.be

1 MISSIE

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn verstrekt advies over diverse aspecten van het dierenwelzijn. Dat gebeurt zowel op verzoek van de minister of de dienst Dierenwelzijn als op eigen initiatief. De Raad bevordert ook overleg en samenwerking tussen de belanghebbende partijen.

2 THEMA'S

2.1 Hybride katten in Vlaanderen *rapport en advies, 19 april 2017*

In de Verenigde Staten ontstond in de jaren zestig de trend om gedomesticeerde katten te kruisen met wilde, niet-gedomesticeerde soorten met als doel het zachte temperament van de huiskat te combineren met de exotische, gevlekte vacht van de wilde kat. Van deze hybride katten zijn in Vlaanderen Bengalen en Savannahs het populairst. De wilde kattensoorten en hun nakomelingen noch de hybride katten staan hier op de 'Positieve lijst van niet voor productie-doelinden gehouden zoogdieren die gehouden mogen worden' (KB van 16 juli 2009). Het is dus wettelijk verboden om wilde en hybride katten te fokken en te houden. Maar deze wet geeft niet aan tot welke generatie er nog sprake is van de oorspronkelijke wilde kattensoort na kruisingen met een huiskat.

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn adviseerde een verbod op het houden van hybride katten, met uitzondering van Bengalen vanaf de vijfde generatie (F5). Om dit advies te ondersteunen publiceerde de Raad het wetenschappelijk rapport 'Hybride katten in Vlaanderen'.

2.2 Welzijn en huisvesting van legkippen *tussentijdse evaluatie, 22 november 2017*

In de periode 2007–2009 besprak een toen nog federale evaluatiecommissie de huisvesting van legkippen. De discussie spitte zich toe op de vraag of in België ook verrijkte kooien moesten worden verboden. De evaluatiecommissie bepaalde toen dat een dergelijk verbod ten vroegste kan ingaan op 1 januari 2025 als tegen die tijd een aantal voorwaarden worden vervuld.

Bij de oprichting van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn werd beslist om deze evaluatiecommissie opnieuw samen te roepen als werkgroep van de Raad. Ook nu bestond er geen consensus in de werkgroep over welk huisvestingssysteem het meeste dierenwelzijn biedt. En dus bleef het advies uit 2009 ongewijzigd. De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn erkende wel dat het welzijn van

legghennen in het algemeen verbeterd moet worden en stelde daarom enkele acties voor. In de aanloop naar het uitdoofscenario vanaf 2025 vroeg de Raad om het overleg van de legghennencommissie om de twee jaar te laten plaatsvinden.

2.3 Evaluatie van het kattenplan in Vlaanderen *advies en advieswijzer, 14 juni 2017*

In 2009 publiceerde de federale Raad voor Dierenwelzijn een advies over de zwerfkattenproblematiek en het teveel aan katten in asielen. De federale ministerraad nam de sterilisatieplicht op in regelgeving die de sterilisatie, identificatie en registratie stapsgewijs invoert met een meerjarenplan. De mogelijkheid om een algemene identificatie, registratie en sterilisatie in te voeren kwam er na een evaluatie. De Vlaamse minister bevoegd voor dierenwelzijn vroeg aan de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn om de maatregelen te evalueren. De Raad stelde hiertoe een werkgroep samen, die drie keer vergaderde. Maar het aantal binnengebrachte katten in asielen lag nog altijd te hoog en bleef zelfs stijgen. Het meerjarenplan had dus niet genoeg resultaat. Daarom adviseerde de Raad een verplichte identificatie en registratie voor alle katten ouder dan twaalf weken en een verplichte sterilisatie vanaf vijf maanden. Het advies bevatte ook uitzonderingen en overgangsmaatregelen. Naast dit advies stelde de Raad ook een advieswijzer op met meer informatie.

2.4 Kweek van en handel in gezelschapsdieren

De regelgeving over de kweek van en de handel in gezelschapsdieren, in het bijzonder honden en katten (zie KB van 27 april 2007), behoort tot de beste van de Europese Unie. Omdat ze al dateert van 1997 vroeg bevoegd minister Ben Weyts aan de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn om voorstellen te doen voor verbetering. De Raad stelde daartoe een werkgroep samen met vertegenwoordigers uit alle betrokken belangengroepen. De besprekingen gingen in 2016 van start en namen de bestaande

wet als uitgangspunt. Eventuele voorstellen die de kweek en de verkoop van gezonde en sociale pups en kittens moeten garanderen, worden verwacht in de loop van 2018.

2.5 Huisvesting van konijnen

Vleeskonijnen worden nu al verplicht in parken gehuisvest. In de regelgeving staat ook dat de voorwaarden voor de huisvesting van voedsters vanaf 2021 nog moeten worden vastgelegd. De werkgroep discussieerde hierover. Daarnaast kwam ook het commerciële aspect aan bod: supermarkketens engageren zich publiekelijk om parkkonijnen te verkopen (tegen meerprijs), maar bij acties leggen ze toch de goedkopere niet-parkkonijnen in de rekken. Na de drie vergaderingen in 2017 en de geplande vergaderingen in 2018 hoopt de werkgroep in 2018 een advies klaar te hebben.

2.6 Opvolging van het advies over de huisvesting van dolfijnen

Deze werkgroep ging na of het dolfinarium Boudewijn Seapark in Brugge het advies van de federale Raad voor Dierenwelzijn uit 2013 opvolgde. Boudewijn Seapark toonde aan dat het de afgesproken kortetermijnaanpassingen uitvoerde. Voor de aanpassingen op lange termijn stelde het zijn plannen voor. Het dolfinarium wil het buitenbassin sneller bouwen dan voorzien, maar vraagt wel dat wettelijk wordt vastgelegd dat de huisvestingsnormen uit het federale advies voor tuimelaars voor een bepaalde tijd onveranderd blijven. Zo heeft het de garantie dat de investering lonend is. De werkgroep onderzocht ook het educatief programma van Boudewijn Seapark en formuleerde voorstellen tot verbetering.

2.7 Verduidelijking van de missie van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn

De missie van de Raad is beschreven in het Besluit van de Vlaamse Regering van 13 november 2015

voor de regeling van de samenstelling en de werking van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn: *Artikel 6. De Raad verstrekt adviezen over diverse aspecten van het dierenwelzijn, zowel op verzoek van de minister of de dienst als op eigen initiatief. Verder bevordert de Raad overleg en samenwerking tussen de belanghebbende partijen.* De Raad verduidelijkte deze missie om zijn werkzaamheden en mogelijkheden goed te omschrijven: *“De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn geeft advies aan de Vlaamse minister bevoegd voor dierenwelzijn of de dienst Dierenwelzijn van de Vlaamse overheid over thema’s i.v.m. dierenwelzijn en -ethiek, en steunt hiervoor op de meest recente wetenschappelijke informatie en maatschappelijke en ethische beschouwingen. De Raad bespreekt en onderzoekt deze thema’s en bevordert het overleg en samenwerking tussen belanghebbende partijen. Om het dierenwelzijn te borgen evalueert de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn de bestaande regelgeving. Op deze manier wordt het welzijn van dieren ondersteund en bevordert.”*

Deze verduidelijking van de missie werd overgemaakt aan minister Weyts.

2.8 Oude gebruiken en dierenwelzijn

De Raad voor Dierenwelzijn stelde zich vragen bij een folkloristisch gebeuren in een Limburgse gemeente. Daarbij wordt een dode haan aan zijn poten opgehangen, en een geblinddoekte ongetrouwde vrouw moet proberen het dier te onthoofden met een sabel. Deze traditie is bekend als ‘haanslaan’ of ‘hanenkap’. In het verleden begeleidde het Centrum Agrarische Geschiedenis (CAG) de opstelling van een charter tussen de verschillende betrokken partijen. Dat charter wil het immateriële erfgoed in ere houden en tegelijk binnen het huidige wettelijke kader blijven. Het CAG biedt de aanhangers van dit gebruik handvaten om hun traditie te behouden.

Op vraag van de leden van de Raad overlegde de stuurgroep met het CAG. De stuurgroep vond dat ‘traditie’ geen argument is om oude, verwerpelijke gewoontes in stand te houden. Ze vond dat het charter met de organiserende gemeente alvast een stap

in de goede richting is maar niet ver genoeg gaat. Het evenement is in overtreding met artikel 1 van de Dierenwelzijnswet, dat het doden van een dier zonder noodzaak verbiedt. De Raad verduidelijkte ook dat het hier niet alleen gaat om het wettelijke aspect, maar ook om de beeldvorming bij het brede publiek en vooral bij kinderen. Op vraag van de Raad stuurde de dienst Dierenwelzijn een brief met deze boodschap naar de betrokken gemeente.

2.9 Selectie van twee vertegenwoordigers in de Vlaamse proefdierencommissie

De Vlaamse Proefdierencommissie adviseert de minister of de dienst Dierenwelzijn onder meer over de evaluatie van projecten met dierproeven en over de ontwikkeling en de toepassing van alternatieve methoden voor dierproeven. In deze Proefdierencommissie mogen twee afgevaardigden van de Raad voor Dierenwelzijn zetelen. De Raad verzamelde vier kandidaturen en duidde uiteindelijk Mariella Debille en Frank Demeyere aan als vertegenwoordigers. Beide mensen beschikken over een uitgebreide kennis van de proefdiersector, hebben geen professionele link met dierproeven en getuigen van een engagement voor dierenwelzijn.

2.10 Controleplan van de inspectiedienst Dierenwelzijn

Het hoofd van de inspectiedienst Dierenwelzijn van de Vlaamse overheid stelde het controleplan van de dienst voor aan de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn. De stuurgroep van de Raad ondersteunde de inspectiedienst bij het opstellen van het plan. Er werd rekening gehouden met het aantal beschikbare inspecteurs en met een risicoanalyse. Op landbouwbedrijven voert de inspectiedienst bijkomende controles uit, naast die door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV). Elk jaar krijgt een aantal thema’s extra aandacht en controle, zoals verrijkingmateriaal (los materiaal om te onderzoeken en mee te spelen) bij varkens. De controles gebeuren doorgaans onaangekondigd, zoals in de laboratoria.

2.11 Wettelijk verbod op onverdoofd slachten

De Raad was verheugd over het algemeen verbod op het slachten van dieren zonder voorafgaande verdoving, want het ligt in de lijn van het advies uit 2010 van de federale Raad voor Dierenwelzijn. De Raad ondersteunde ook het idee om verder wetenschappelijk onderzoek te doen en zo snel mogelijk een betere verdovingstechniek bij runderen te ontwikkelen. De Raad meldde dit advies per brief aan minister Weyts.

2.12 Positieve lijst voor het houden van reptielen

De Waalse Raad voor Dierenwelzijn werkte aan een advies over een positieve lijst voor het houden van reptielen. Verschillende leden van de Vlaamse Raad meldden dat hun achterban de gepubliceerde Waalse lijst niet integraal ondersteunde. Op basis van hun argumenten besloot de Raad om de Waalse lijst te herbekijken met Vlaamse deskundigen en vertegenwoordigers uit de sector. Hiervoor werd een werkgroep opgericht.

2.13 Deelname aan EuroFAWC

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn is lid van EuroFAWC (European Forum for Animal Welfare Councils). Dit internationale forum verenigt de raden voor Dierenwelzijn in Europa en deelt informatie en visies over dierenwelzijn (www.eurofawc.com). De wetenschappelijk adviseur van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn is secretaris van EuroFAWC. In 2017 woonden de voorzitter van de Raad en de wetenschappelijk adviseur de vergadering van EuroFAWC in het Zwitserse Bern bij. Onderwerpen die uitgebreid aan bod kwamen waren educatie voor dierenwelzijn en opleidingsmateriaal voor scholen, en ook de aanpassing van de wetgeving over dierenwelzijn aan actuele inzichten.

“De Raad voedt het beleid met concrete adviezen.”

BEN WEYTS, VLAAMS MINISTER VAN DIERENWELZIJN

3 DE RAAD AAN HET WERK

3.1 Structuur en werking

3.1.1 Structuur

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn telt 19 leden. Vijf leden van de Raad zijn experts uit de wetenschappelijke wereld en vormen de stuurgroep. Zij nemen het dagelijks bestuur waar.

Daarnaast zetelen vertegenwoordigers van belangengroepen in de Raad

- 6 vertegenwoordigers van **dierenwelzijnsorganisaties en asielen**
- 6 vertegenwoordigers van **kwekers, houders en handelaars van dieren**
- 1 vertegenwoordiger van de **dierenartsen**
- 1 vertegenwoordiger van de **steden en gemeenten**

De wetenschappelijk adviseur en de dienst Dierenwelzijn van de Vlaamse overheid ondersteunen de Raad bij zijn werking.

De stuurgroep kan werkgroepen samenstellen om bepaalde onderwerpen te bestuderen.

3.1.2 Werking

Afhankelijk van het thema wordt een onderwerp uitgebreid of bondig behandeld.

Bij een uitgebreide behandeling bereidt de wetenschappelijk adviseur van de Raad een rapport of presentatie voor. Een literatuurstudie, de wetgeving in andere landen en praktische beschouwingen over het onderwerp komen aan bod.

De stuurgroep evalueert deze informatie en duidt een coördinator aan die een werkgroep samenstelt. De werkgroep bestaat uit maximaal tien vertegenwoordigers van partijen die bij het onderwerp betrokken zijn. Ze stelt een advies op en legt dat ter goedkeuring voor aan de stuurgroep en daarna aan de Raad. Na goedkeuring wordt het advies aan de minister bezorgd.

Bij een bondige behandeling bespreekt de Raad het onderwerp. Hij stelt een advies op dat na goedkeuring aan de minister wordt bezorgd. De Raad probeert zijn adviezen bij consensus op te stellen. Als dat niet lukt, worden de afwijkende standpunten in het advies opgenomen.

3.2 Samenstelling van de Raad

De leden van de Raad hebben een mandaat van vier jaar en worden benoemd bij ministerieel besluit (30 november 2015). Het huidige mandaat loopt tot eind 2019.

Voorzitter: Dirk Lips

Ondervoorzitter: Nadine Buys

Wetenschappelijke experts (stuurgroep):

- Dirk Lips
- Nadine Buys, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, afdeling Gentechnologie, KU Leuven
- Frank Gasthuys, faculteit Diergeneeskunde, vakgroep Heelkunde en anesthesie van de huisdieren, UGent
- Frank Tuytens, Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek, eenheid Dier
- Hilde Vervaecke, Agro- en biotechnologie, Odisee

Leden (effectieve leden en plaatsvervangers):

- GAIA, vertegenwoordigd door Michel Vandenbosch en Ann De Greef
- West-Vlaamse dierenasielen, vertegenwoordigd door André Lycke en Nele Vandenbroucke
- Oost-Vlaamse dierenasielen, vertegenwoordigd door Eddy De Landtsheer en Katie Fack
- Antwerpse dierenasielen, vertegenwoordigd door Sonja De Keyser en Fabienne Schoeseters
- Vlaams-Brabantse dierenasielen, vertegenwoordigd door Donald Stevens en Stefan Meesen
- Limburgse dierenasielen, vertegenwoordigd door Dany Grosemans en Philip Zurinckx
- Nederlandstalige Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen, vertegenwoordigd door Dimitri Valckenier en Ann Janssens
- Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, vertegenwoordigd door Joost Venken en Elsie Desmet
- Boerenbond, vertegenwoordigd door Koen Mintiens en Jo Vicca
- Algemeen Boerensyndicaat, vertegenwoordigd door Peter De Swaef en Karen Lievens
- Nationale Raad van Dieren Liefhebbers, vertegenwoordigd door Roger Van Look en Willy Tieleman
- Koninklijke Maatschappij Sint-Hubertus, vertegenwoordigd door Hubert Iser en Roger Vanhoenacker
- Andibel, vertegenwoordigd door Patrick Ghysels en Hugo Claessen
- Comeos, vertegenwoordigd door Nathalie De Greve en Andrea Cools

Ondertussen zijn enkele leden van de Raad vervangen, in de meeste gevallen omdat ze niet meer werken voor een bepaalde organisatie of werkgever.

Dit zijn de leden die hun ontslag hebben genomen en hun opvolgers (als ze al benoemd zijn):

- Stefan Meesen, opgevolgd door Patrick De Smedt
- Dimitri Valckenier, opgevolgd door Miguel Stevens
- Koen Mintiens
- Hubert Iser, opgevolgd door Arnold Jacques en Roger Vanhoenacker, opgevolgd door Johan Wulteputte
- Andrea Cools

3.3 Activiteiten

De Raad vergaderde vijfmaal in 2017. Ter voorbereiding daarvan kwam de stuurgroep vijfmaal samen. Bepaalde onderwerpen vroegen een brede benadering en een diepgaandere studie. Daarvoor werden verschillende werkgroepen samengesteld. De Raad bracht in 2017 drie adviezen uit. Die werden gepubliceerd op de website van het Departement Omgeving (www.omgeving-vlaanderen.be/dierenwelzijn). Op die website staan ook de adviezen van de voormalige federale Raad voor Dierenwelzijn die bij beslissing van de Vlaamse Raad overgenomen werden. Daarnaast discussieerde en overlegde de Raad over andere dierenwelzijnsthema's.

3.4 Samenstelling van de werkgroepen

3.4.1 Evaluatie van het kattenplan in Vlaanderen

Werkgroepleden:

- Hilde Vervaecke, voorzitter, Odisee
- Sonja De Keyser, Antwerpse dierenasielen (bij afwezigheid vervangen door Eddy De Landtsheer, Oost-Vlaamse dierenasielen)
- Ann De Greef, GAIA
- Philip Zurinckx, Limburgse dierenasielen
- Ann Janssens, Nederlandstalige Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen (NGROD)
- Cathy Tourlouse, Savab Flanders
- Karen Lievens, Algemeen Boerensyndicaat (ABS)
- Patrick Ghysels, Andibel
- Sabina Vandensande-Bertho, kattenfokkerij Cattery Delissimo

- Christel Moons, vakgroep Voeding, Genetica en Ethologie, UGent

Uitgenodigde experte:

- Els Peeters, Agro- en biotechnologie, Odisee

Vergaderingen:

- gestart in 2016, één vergadering in 2017 (4 mei 2017)

3.4.2 Kweek van en handel in gezelschapsdieren (herziening kennelbesluit)

Werkgroepleden:

- Frank Gasthuys, voorzitter, UGent
- Ann Criel, Savab Flanders
- Ann Janssens, Nederlandstalige Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen (NGROD)
- André Lycke, West-Vlaamse dierenasielen
- Arnold Jacques, Koninklijke Maatschappij Sint-Hubertus
- Dany Grosemans, Limburgse dierenasielen
- Patrick Ghysels, Andibel
- Paul De Cooman, beroepsfederatie Ani-Zoo
- Roger Van Look, Nationale Raad van Dieren Liefhebbers
- Stefan Meesen, Vlaams-Brabantse dierenasielen
- Carine Vernailen, inspectiedienst Dierenwelzijn, Vlaamse overheid

Vergaderingen:

- gestart in 2016, 6 vergaderingen in 2017 (25 januari, 14 maart, 19 april, 6 juni, 13 september en 23 oktober 2017). Advies verwacht in 2018.

3.4.3 Huisvesting van konijnen

Werkgroepleden:

- Nadine Buys, voorzitter, KU Leuven
- Herman Vets of Jolien De Reu, Boerenbond
- Luc Buyens, Boerenbond
- Luc Maertens, Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO)
- Frank De Boeck, konijnenslachthuis Lonki
- Ann De Greef, GAIA
- Karel De Greef, Wageningen Universiteit (Nederland)

Vergaderingen:

- 3 vergaderingen in 2017 (18 mei, 15 juni en 13 november 2017). Advies verwacht in 2018.

3.4.4 Legkippen

Werkgroepleden:

- Frank Tuytens, voorzitter, ILVO/UGent
- Wouter Wytynck, Boerenbond
- Hans Verhaeghe, broeierij en pluimveebedrijf Het Anker
- Karolien Langendries, Vlaamse Bedrijfspluimvee- en konijnenhouders vzw (Landsbond)
- Bert Lodewijckx, eierproducten Lodewijckx
- Ann De Greef, GAIA
- Reineke Hameleers, Eurogroup for Animals
- Maarten De Gussem, pluimveepraktijk Degudap
- Johan Zoons en Ine Kempen, Proefbedrijf pluimveehouderij
- Hilde Vervaecke, Agro- en biotechnologie, Odisee

Uitgenodigde experte:

- Evelyne Delezie, ILVO

Vergaderingen:

- 3 vergaderingen in 2017 (24 maart, 27 april en 9 juni 2017)

3.4.5 Dolfijnen

Werkgroepleden:

- Dirk Lips, voorzitter
- Jan Haelters, Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN)
- Sander Vandenheul, dolfinarium Boudewijn Seapark
- Bert Van de Hoef, dolfinarium Boudewijn Seapark
- Jeroen Stevens, Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde Antwerpen (KMDA)
- Michel Vandenbosch, GAIA
- Hilde Vervaecke, Agro- en biotechnologie, Odisee
- Geraldine Lacave, dierenarts maritieme zoogdieren
- Patrick Ghysels, Andibel

Vergaderingen:

- 3 vergaderingen in 2017 (10 mei, 28 september en 13 december)

DEPARTEMENT OMGEVING

Afdeling strategie, internationaal beleid en dierenwelzijn

Koning Albert II-laan 20 bus 8

1000 Brussel

omgevingvlaanderen.be